

GSF-KURAM02 ÇOKTAN SEÇMELİ SINAV

Sınav türünün kapsamı, madde hazırlama ve değerlendirme esasları

Belge kodu	GSF-KURAM02	Belge niteliği	Açıklama, uygulama ve değerlendirme esasları
Belgenin işlevi. Bu belge bir soru bankası veya öğrenci cevap kâğıdı değildir; çoktan seçmeli sınavın hangi amaçla ve hangi koşullarda kullanılacağını, maddelerin nasıl hazırlanacağını ve sonuçların hangi esaslarla değerlendirileceğini tanımlar.			

1. AMAÇ

Çoktan seçmeli sınav, öğrencinin bir soru kökü ya da problem için sunulan seçenekler arasından doğru veya en uygun yanıt seçtiği, önceden belirlenmiş cevap anahtarıyla puanlanan nesnel bir ölçme aracıdır. Geniş bir konu alanının belirli sürede örneklenmesine, bütün öğrencilere aynı puanlama kuralının uygulanmasına ve sonuçların karşılaştırılabilir biçimde elde edilmesine imkân verir.

Güzel Sanatlar Fakültesinde bu sınav türü; sanat tarihi, estetik, sanat kuramı, kültür tarihi, sanat sosyolojisi ve sanat felsefesi gibi kuramsal derslerde kavram, ilke, dönem, sanatçı-eser ilişkisi ve kuramsal yaklaşım bilgisini ölçmek amacıyla kullanılabilir. İyi yapılandırılmış görsel, metin veya vaka temelli maddeler aracılığıyla yalnızca hatırlama değil; kavrama, ilişkilendirme, ayırt etme, uygulama ve sınırlı analiz düzeyleri de değerlendirilebilir.

2. KAPSAM

Bu belge aşağıdaki sınav ve değerlendirmelerde uygulanabilir:

- Ara sınavlar,
- Final ve bütünleme sınavları,
- Tek ders sınavları,
- Kısa süreli bilgi ve kavrama yoklamaları,
- Yüz yüze veya güvenli dijital ortamda uygulanan çoktan seçmeli değerlendirmeler.

GSF-KURAM02, sınavın tamamı ya da baskın bölümü tek doğru veya en iyi cevabın seçenekler arasından seçilmesine dayanıyorsa kullanılır. Açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirmeli veya boşluk doldurmalı maddelerle birlikte kullanıldığında GSF-KURAM04 Karma (Hibrit) Yazılı Sınav; yanıtın öğrenci tarafından kısa biçimde üretildiği sınavlarda GSF-KURAM06 Kısa Cevaplı Yazılı Sınav esas alınır.

3. DEĞERLENDİRME ESASLARI

Ölçüt	Açıklama
Sınavın niteliği	Öğrenci, hazırlanan seçenekler arasından doğru veya en uygun tek yanıtı seçer; puanlama önceden belirlenmiş cevap anahtarıyla yapılır.
Soru sayısı	Sabit bir soru sayısı öngörülmez. Soru sayısı; ders öğrenme çıktıları, sınav süresi, konu kapsamı ve maddelerin bilişsel düzeyi gözeticilerle belirlenir.
Madde biçimi	Her madde bir soru kökü ile tercihen dört ya da beş seçenekten oluşur. Bir doğru veya açıkça en iyi cevap bulunur; diğer seçenekler işlevsel çeldiricidir.
Öğrenme çıktısı ilişkisi	Her madde en az bir ders öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir; sınav bütünü ölçülmesi amaçlanan çıktı ve konu alanlarını dengeli biçimde temsil eder.
Puan dağılımı	Maddeler eşit veya farklı ağırlıkta olabilir. Her maddenin ya da bölümün puanı sınav dokümanında gösterilir ve toplam 100 olur.
Cevap anahtarı	Doğru cevaplar ve varsa puanlama özel durumları sınav uygulanmadan önce yazılı cevap anahtarında belirlenir.
Yanlış cevap kuralı	Yanlış ve boş cevapların puana etkisi sınavdan önce açıklanır. Düzeltme formülü kullanılacaksa yöntemi öğrenciye duyurulur ve bütün öğrencilere aynı biçimde uygulanır.
Sınav puanı	Doğru yanıtlardan ve ilan edilmiş puanlama kuralından elde edilen toplam, 100 üzerinden ham sınav puanını oluşturur.

4. MADDE HAZIRLAMA İLKELERİ

Çoktan seçmeli maddeler hazırlanırken aşağıdaki ilkeler birlikte gözetilir:

- **Sınav belirtkisi:** Öğrenme çıktıları, konu alanları, bilişsel düzeyler, soru sayıları ve puan ağırlıkları sınav öncesinde bir dağılım planıyla dengelenir.
- **Açık ve bağımsız soru kökü:** Soru kökü gereksiz ayrıntıdan arındırılır, öğrencinin neyi yanıtlayacağı açıkça belirtilir ve mümkün olduğunca seçenekler okunmadan da anlamlı olur.
- **Tek doğru veya en iyi cevap:** Doğru seçenek tartışmasız biçimde belirlenebilir olmalı; birden fazla seçeneğin farklı yorumlarla doğru sayılmasına yol açan ifadeler kullanılmamalıdır.
- **İşlevsel çeldiriciler:** Çeldiriciler konuya ilişkin yaygın kavram yanlışlarından türetilir; mantıklı, birbirinden ayrılabilir, dil ve uzunluk bakımından doğru seçenekle uyumlu hazırlanır.
- **İpucu vermeme:** Dil bilgisi uyumu, seçenek uzunluğu, mutlak ifadeler, yinelenen sözcükler, seçenek sırası veya cevap örüntüsü doğru yanıtı ele vermemelidir. “Hepsi” ve “hiçbiri” seçenekleri yalnızca ölçme amacı gerektiriyorsa kullanılır.
- **Olumsuz ifadeler:** “Değildir”, “yanlıştır” gibi olumsuz kökler zorunlu olmadıkça kullanılmaz; kullanılması gerekiyorsa olumsuzluk ifadesi görsel olarak belirginleştirilir ve çift olumsuzluktan kaçınılır.
- **Madde bağımsızlığı:** Bir sorunun kökü veya seçenekleri başka bir sorunun cevabını doğrudan açıklamamalı; aynı bilgi gereksiz biçimde tekrar tekrar ölçülmemelidir.
- **Görsel ve metin kullanımı:** Eser, görsel, alıntı veya belge kullanılan maddelerde materyal okunaklı, doğru etiketlenmiş ve soruyu yanıtlamaya yeterli olmalı; öğrenciden beklenen inceleme düzeyi açıkça belirtilmelidir.

5. DEĞERLENDİRME İLKELERİ

Cevaplar değerlendirilirken ilan edilmiş puanlama kuralı ve sınavdan önce hazırlanmış cevap anahtarı esas alınır:

- **Anahtarın tutarlı uygulanması:** Aynı madde için aynı doğru cevap ve puan değeri bütün öğrencilere uygulanır; öğrenci veya şube bazında sonradan farklı kural oluşturulmaz.
- **Belirsiz ya da hatalı madde:** Bir maddede birden fazla doğru cevap, cevaplanamazlık veya teknik hata belirlenirse alınacak karar gerekçesiyle kaydedilir; iptal, birden fazla cevabı kabul veya tam puan kararı bütün öğrencilere eşit uygulanır.
- **Boş ve yanlış cevaplar:** Boş ve yanlış yanıtlar, sınav öncesinde duyurulan kurala göre işlenir. Duyurulmamış bir negatif puanlama sınav sonrasında uygulanamaz.
- **Manuel ve optik değerlendirme:** Optik okuyucu, dijital sistem veya manuel değerlendirme kullanılabilir; anahtar tanımı, işaretleme aktarımı ve toplam puan en az bir kez kontrol edilir.
- **Dijital uygulama:** Teknik kesinti, görüntülenmeyen görsel veya kayıt hatası gibi durumlar öğrencinin akademik performansından ayrılarak belgelenir ve eşit telafi ilkesiyle çözülür.
- **Madde analizi:** Yeterli öğrenci sayısı bulunduğu madde güçlüğü, ayırt edicilik ve çeldirici işleyişi incelenebilir. Analiz, öğrenciyi sonradan cezalandırmak için değil soru bankasını ve sonraki sınavları geliştirmek için kullanılır.
- **Hesaplama ve ilan:** Ham puan hesaplaması, varsa dönüştürme kuralı ve öğrenci bilgi sistemi girişi birbiriyle karşılaştırılarak doğrulanır.

6. UYGULAMA NOTLARI

Bu bölüm, çoktan seçmeli sınavın hazırlanması, uygulanması ve sonuçlandırılmasına ilişkin kurumsal uygulama esaslarını açıklar.

6.1. Sınav öncesi

- Soru dağılım planı ve cevap anahtarı uygulamadan önce tamamlanır; her maddenin öğrenme çıktısı, bilişsel düzeyi ve puanı kontrol edilir.
- Süre, işaretleme yöntemi, yanlış cevap kuralı, kullanılabilecek materyaller ve dijital sınav koşulları sınav başlamadan önce öğrencilere bildirilir.
- Farklı kitapçık veya soru sıralaması kullanılacaksa formlar kapsam, güçlük ve puan bakımından eşdeğer tutulur; kitapçık-anahtar eşleştirmesi doğrulanır.

6.2. Sonuç ve geri bildirim

- Öğrenciye doğru cevaplar, öğrenme çıktısı bazlı genel açıklama veya yaygın hata örnekleri üzerinden geri bildirim sağlanır; güvenliği korunacak soru bankası bütünü paylaşılmak zorunda değildir.
- Madde analizi sonuçları, düşük işleyen çeldiricilerin ve ölçme amacıyla uyumayan maddelerin sonraki uygulamalarda düzeltilmesinde kullanılır.
- 100 üzerinden ham sınav puanı ile ders başarı/harf notu birbirinden ayrılır ve yürürlükteki notlandırma düzenlemelerine göre işlem yapılır.

6.3. Arşiv, güvenlik ve itiraz

- Sınav soruları veya kitapçık örneği, cevap anahtarı, öğrenci cevap kayıtları, puan dökümü ve varsa madde analizi/iptal kararı ders dosyasında saklanır.
- Not itirazında öğrencinin cevap kaydı, kullanılan kitapçık ve cevap anahtarı, madde puanları ve toplam puan hesabı birlikte incelenir.
- Makul uyarlamalar; soru köklerinin erişilebilir sunumu, ek süre veya yardımcı teknoloji gibi düzenlemelerle sağlanır ve ölçülen öğrenme çıktısını değiştirmez.

Temel ilke. Çoktan seçmeli sınavın nesnelliği yalnızca cevap anahtarından değil; açık soru kökü, tek savunulabilir doğru cevap, işlevsel çeldiriciler ve hatalı maddeye bütün öğrenciler için aynı işlemin uygulanmasından doğar.